

ESTETIKK OG FREMMEDGJØRING

EN UNDERSØKELSE I LYS AV KANT

MESTERBREV VED EMIL BERNHARDT

Hva handler masteroppgaven din om?

Oppgaven forsøker å diskutere – og nyansere – begrepet «fremmedgjøring» innenfor rammen av moderne estetikk, og særlig med tanke på til den estetiske erfaring. Bakgrunnen er den amerikanske filosofen Jay M. Bernsteins begrep «aesthetic alienation», som han lanserer i boka *The Fate of Art* (1992). Etter mitt syn får fremmedgjøringsbegrepet hos Bernstein imidlertid en for ensidig negativ valør, blant annet ved å bli knyttet til en modernitetskritikk som særlig legger vekt på tanken om utdifferensiering av gyldighetssfærer i tradisjonen fra Weber og Habermas. Mitt mål var derfor å supplere dette bildet gjennom å vise at fremmedgjøring også kan knyttes til estetikken gjennom den estetiske erfaring, og videre at fremmedgjøring, forstått på denne måten, også kan være en ressurs. Delvis i forlengelsen av Bernstein, mener jeg Kant her kan tilby en interessant tilgang.

Hva argumenterer du for/mot i oppgaven din?

Oppgavens viktigste påstand er at det å gjøre en estetisk erfaring, forutsetter et element av fremmedgjøring, og videre at fremmedgjøringsbegrepet er egnet til å artikulere vesentlige sider ved den estetiske erfaring. Når påstanden er kontroversiell, er det dels fordi fremmedgjøring normalt oppfattes som noe negativt og problematisk. Men også fordi en estetisk erfaring, om vi følger kantiansk terminologi, forutsetter et fritt, harmonisk spill mellom erkjennelseskraftene, et spill som normalt har vært sett på som det motsatte av fremmedgjøring. En sentral forutsetning for mitt argument er derfor å dreie fremmedgjøringsbegrepet fra det jeg har kalt en diagnostiserende, til det jeg har kalt en artikulierende funksjon. Jeg hevder videre at fremmedgjøringsbegrepet er sentralt for den estetiske erfaring idet det kan artikulere forholdet mellom bestemte og reflekterende dømmekraft, et forhold som er sentralt i Kants diskusjon av hva som skal til for å felle en ren estetisk smakdom. I tillegg mener jeg fremmedgjøringsbegrepet kan artikulere det faktum at det å felle en smakdom ikke bare er noe vi gjør, eller som vi kan bestemme oss for å gjøre, men snarere noe som skjer.

Hvorfor bør andre lese oppgaven din?

Estetikk, estetisk erfaring og modernitet er store, vanskelige begreper. Men hvis man er interessert i en tilnærming som forsøker å holde fast ved det man kanskje kunne kalle deres produktive ambivalens, tror jeg denne oppgaven, gjennom diskusjonen av «fremmedgjøring», kan tilby i det minste én mulig innfallsvinkel. Oppgaven tilbyr dessuten en uvant, og ikke rendyrket eksegetisk, lesning av Kants estetikk, som forhåpentlig kan være fruktbar.

Hva er dine planer for fremtiden?

Jeg er tidligere utdannet musiker og komponist, og jobber for tiden som frilansskribent og musikkritiker i *Morgenbladet* og for enkelte nettaviser. Med tiden håper jeg å få anledning til å fordype meg mer i estetisk teori og kunstfilosofi. Koblingen mellom filosofi og musikk er også interessant.